

Statens helsepersonellnemnd - HPN-2013-164

Helsepersonelloven § 57. Tilbakekall av autorisasjon som lege – atferd uforenlig med yrkesutøvelsen. Stadfestet. Klageren var dømt for flere tilfeller av utuktig atferd, handling og omgang med mindreårige gutter i alderen 11 ½ til 14 ½ år. Ved nemndas behandling av saken var det gått cirka 25 år siden overgrepene ble utført, og cirka 23 år siden han ble straffedømt. Klageren hadde etter endt soning utdannet seg til lege, og det var ingen opplysninger i saken om at han hadde opptrådt kritikkverdig overfor pasienter. Han erkjent fortsatt ikke de faktiske forholdene i den ene saken, hvilket gjorde det vanskelig å se at han har oppnådd tilstrekkelig innsikt av avgjørende betydning for yrkesutøvelsen. Nemnda fant heller ikke at uttalelsen, som gjaldt behandling avsluttet i 1992, kunne godtgjøre at klageren i dag er skikket til å inneha autorisasjon som lege. Det måtte legges betydelig vekt på de grunnleggende hensyn som ligger bak innføringen av politiattest, selv om bestemmelsen ikke fikk direkte anvendelse i saken, nemlig at den som har begått en seksualforbrytelse ikke skal yte helsehjelp til barn eller personer med utviklingshemning.

Saksnummer: 13/164

Vedlegg:

VEDTAK I STATENS HELSEPERSONELLNEMND, 23.10.2013

Saksnummer: 13/164

Klager: A.

Advokat: Synnøve Bjørvik Staaen, Den norske legeförening.

Saken gjelder: Klage på Statens helsetilsyns vedtak av 18. mars 2013 om tilbakekall av autorisasjon som lege, jf. lov av 2. juli 1999 nr. 64 om helsepersonell m.v. (helsepersonelloven) § 57.

Statens helsepersonellnemnd behandlet klagen i nemndmøte 23. oktober 2013 og traff enstemmig følgende

VEDTAK:

Statens helsetilsyns vedtak av 18. mars 2013 stadfestes.

Saksforholdet:

Klageren er utdannet lege ved Universitetet i X og fikk norsk autorisasjon som lege xx. februar xxxx. Han ble spesialist i anesthesiologi fra xx. juni xxxx. Da tilsynssaken ble opprettet var klageren ansatt som viseadministrerende direktør i Vestre Viken HF, men han har etter at tilsynssaken ble opprettet sagt opp denne stillingen.

Tilsynssak ble opprettet som følge av at X politidistrikt den [dd.mm 2012] oversendte Statens helsetilsyn to straffedommer vedrørende klageren. Det fremgår i oversendelsen at de to dommene er til stor bekymring da klageren arbeider som lege. De aktuelle hendelsene som har dannet grunnlag for tilsynssaken, fant sted på slutten av 1980-tallet.

Klageren ble i Y forhørsretts dom av [dd.mm] 1988 dømt til betinget fengsel i 24 dager, med en prøvetid på to år, og en bot på kr. 30 000,-. Klageren hadde gitt en uforbeholden tilståelse. Det ene forholdet gjaldt utuktig handling med noen under 16 år, jf. lov av 22. mai 1902 nr. 10 om Almindelig borgerlig Straffelov (straffeloven) § 212, annet ledd. Retten la til grunn at klageren [dd.mm.åååå] fikk en gutt på 14 ½ år til å kle av seg alle klærne og posere foran et fotoapparat. Videre befalte klageren gutten på penis, og deretter onanerte klageren seg i guttens nærvær. Det andre forholdet gjaldt for ved utuktig atferd i handling eller ord å ha krenket ærbarhet i overvær av eller overfor barn under 16 år, jf. straffeloven § 212 tredje ledd. Retten la til grunn at klageren [dd.mm.åååå] fikk en gutt på 11 ½ år til å kle av seg alle klærne og posere foran et fotoapparat i ulike stillinger. Klageren kledde deretter av seg sine egne benklær og onanerte seg i guttens nærvær.

Det fremgår videre av forhørsrettens dom at klageren ble pågrepet av politiet 17. mai 1986, og at han umiddelbart etter pågripelsen kontaktet psykolog Thore Langfeldt. I retten opplyste klageren at han følte at behandlingen hadde vært til betydelig hjelp, slik at hans seksuelle problemer var blitt vesentlig mindre.

Y lagmannsrett dømte den [dd.mm] 1990 klageren til fengsel i ett år og to måneder for tre nye tilfeller av utuktig omgang med en mindreårig, jf. straffeloven § 195, 1. ledd, 1. straffealternativ. Gutten var under 14. år. De tre tilfellene av utuktig omgang foregikk i tidsrommet september til november 19xx, og omfattet masturbering og suging av guttens penis. Klageren fikk videre gutten til å masturbere ham. Det var også ett tilfelle av seksuell omgang ved at klageren en eller flere ganger trengte sin penis inn i guttens rektum. I formildende retning ble ved straffemålingen lagt vekt på at klageren har erkjent sin pedofile legning.

Det ble avholdt et møte om saken i Statens helsetilsyn 11. desember 2012, der blant annet klageren og advokat Anne Kjersti Befring fra Den norske legeforening (Legeforeningen) deltok. På spørsmål fra klageren om hva som ledet til at saken ble oversendt til Statens helsetilsyn fra politiet, ble det opplyst at politiet hadde registrert at klageren hadde reist til flere land med utbredt barneprostitusjon. Utkast til referat fra møtet ble sendt klageren og advokat Befring til uttalelse ved e-post av [dd.mm] 2012. Advokat Befring kom med merknader til utkastet i e-post av [dd.mm] 2012.

I e-post av [dd.mm] 2012 med vedlegg, har klageren uttalt seg ytterligere i saken. I tillegg til klagerens uttalelse var e-posten vedlagt en redegjørelse for klagerens reisevirksomhet og en kommentar fra klagerens advokat til rettsanvendelsen i saken. Det ble videre fremlagt en uttalelse av [dd.mm] 2012 fra psykologspesialist Thore Langfeldt, der det fremgår at klageren gikk i behandling fra mai 1986 til april 1992. Behandlingen gikk på å arbeide frem en homofil identitet.

Statens helsetilsyn tilbakekalte klagerens autorisasjon som lege [dd.mm] 2013. Klageren ble ansett uegnet til å utøve yrket som lege forsvarlig på grunn av atferd som anses uforenlig med yrkesutøvelsen, jf. helsepersonelloven § 57. Klageren ble samtidig gitt tilsagn om begrenset autorisasjon på vilkår, jf. helsepersonelloven § 59. De følgende vilkår ble stilt;

1. Du kan ikke yte helsehjelp til barn eller personer med utviklingshemming,
2. Arbeidsgiver må være kjent med bakgrunnen for at du har begrenset autorisasjon som lege,
3. Arbeidsgiver må forplikte seg til å rapportere til Statens helsetilsyn ved uregelmessigheter i din yrkesutøvelse,
4. Arbeidsgiver må melde til Statens helsetilsyn ved opphør av ansettelsesforholdet,
5. Du må søke om ny begrenset autorisasjon ved bytte av arbeidsgiver.

Vedtaket ble, etter utsatt klagefrist, påklaget ved advokat Synnøve Bjørvik Staalens brev av [dd.mm] 2013. Statens helsetilsyn kom til at det ikke fremkom opplysninger i klagen som ga grunn til å vurdere saken på annen måte, og oversendte [dd.mm] 2013 saken til Statens helsepersonellnemnd for klagebehandling. Klageren har kommet med ytterligere bemerkninger i brev av [dd.mm] 2013 til Statens helsepersonellnemnd. Den første oversendelsen ble ikke mottatt av nemnda, og saken ble på nytt oversendt ved brev av [dd.mm] 2013 fra Statens helsetilsyn.

Statens helsetilsyn bemerker innledningsvis at helsepersonelloven § 20a om kravet til politiattest ikke får direkte anvendelse i forhold til klageren. Etter Statens helsetilsyns vurdering hindrer ikke det at det kan legges betydelig vekt på den grunnleggende holdning som ligger bak bestemmelsen, nemlig at den som har begått en seksualforbrytelse ikke skal yte helsehjelp til barn eller utviklingshemmede. De straffebestemmelsene som nevnes i § 20a gjelder seksualforbrytelser generelt. Klageren er dømt for gjentatte seksuelle overgrep mot barn. Dette er meget alvorlige handlinger, som etter Statens helsetilsyns vurdering svekker tilliten til klageren i betydelig grad.

Statens helsetilsyn er ikke enig med klageren i at lovgiver ved vedtakelsen av § 20a, har gitt uttrykk for at slike tilfeller skal løses gjennom at jobbsøkere legger frem politiattest for arbeid med barn og

utviklingshemmede. Etter Statens helsetilsyns vurdering har det formodningen mot seg at lovgiver ved vedtakelsen av § 20a skal ha ment å innskrenke Statens helsetilsyn sin uavhengighet til selv å vurdere hvilke tiltak som best sikrer formålet med helsepersonelloven; sikkerheten og tilliten til helsetjenesten. Det fremgår ikke av forarbeidene at Statens helsetilsyn er avskåret fra å tilbakekalle eller begrense autorisasjoner i tilfeller som det foreliggende. Det fremgår tvert imot direkte av Ot. prp. nr. 86 (2005-2006) punkt 2.6.10.3 at det for tilsynsmyndigheten vil ”*være utenkelig ikke å reagere på slike merknader i en politiattest*”. Uttalelsen er knyttet til endringer i § 18 knyttet til private tjenesteytere, men Statens helsetilsyn kan ikke se hvorfor dette skulle være annerledes overfor ordinære ansatte.

Det fremgår videre av Helsedirektoratets veileder til helsepersonelloven, IS-8/2012 at tilbakekall av autorisasjon kan vurderes der det er merknader i en politiattest.

Statens helsetilsyn viser til at de handlinger klageren er dømt for, anses som svært alvorlige overgrep mot barn og med et betydelig skadepotensiale. Etter Statens helsetilsyns vurdering er det ikke tvilsomt at de handlinger klageren er dømt for, er egnet til å svekke allmennhetens tillit til ham som lege i betydelig grad. Av dette følger det at handlingene må anses som atferd uforenlig med yrkesutøvelsen.

Tiden som har gått fra de straffbare handlingene er alene ikke avgjørende. Statens helsetilsyn finner heller ikke å legge avgjørende vekt på uttalelsen fra psykolog Thore Langfeldt. Det vises til at dommen fra 1990 omhandler forhold som fant sted etter at klageren hadde gått i behandling hos Langfeldt i mer enn to år.

Ut fra en samlet vurdering av handlingenes alvorlighet, at de straffbare handlingene ble gjentatt på tross av at det på dette tidspunktet var reist straffesak mot klageren for liknende forhold og at han hadde gått i behandling over en periode på mer enn to år, finner Statens helsetilsyn at tilliten til klageren som lege er svekket i en slik grad at han må anses som uegnet til å utøve virksomhet som lege.

Statens helsetilsyn har i tråd med de vurderinger Høyesterett gjorde i Rt. 2007 side 1851, kommet til at klageren kan utøve sitt virke som lege på bestemte vilkår. Klageren har ikke per i dag en kjent arbeidsgiver, og det er således ikke aktuelt å gi klageren en begrenset autorisasjon på nåværende tidspunkt.

I oversendelsen til nemnda fremgår at i tilsynssaker der Statens helsetilsyn finner at vilkårene for tilbakekall av autorisasjon er oppfylt, men hvor helsepersonellet likevel kan anses skikket til å inneha en begrenset autorisasjon på bestemte vilkår, er det vanlig praksis å sette som vilkår at arbeidsgiver skal være kjent med hvorfor helsepersonellet har begrenset autorisasjon. Grunnen til at dette vilkåret settes, er fordi Statens helsetilsyn mener det er en forutsetning for skikketheten at arbeidsgiver er kjent med forholdene, og påtar seg å rapportere ved uregelmessigheter. Ofte er de forhold som tilsier begrenset autorisasjon å regne som et personlig forhold etter lov av 10. februar 1967 (forvaltningsloven) § 13, hvilket innebærer at Statens helsetilsyn ikke kan orientere arbeidsgiver om innholdet i tilsynssaken. Det vil derfor ikke være mulig å innhente relevant dokumentasjon for å kunne gi en begrenset autorisasjon direkte. En slik praksis med tilsagn om begrenset autorisasjon, og som forutsetter søknad fra helsepersonellet, anses ikke å være i strid med helsepersonelloven § 59 som anført av klageren.

For øvrig bemerker Statens helsetilsyn at de både i e-post og på telefon forsøkte å komme i kontakt med klagerens daværende prosessfullmektig vedrørende klagerens arbeidsforhold, for å finne en løsning hvor klageren kunne gå direkte over i en stilling med en begrenset autorisasjon.

Statens helsetilsyn mener ikke de har brutt taushetsplikten ved å informere arbeidsgiver om at det var opprettet tilsynssak mot klageren.

Klageren mener at vedtaket om tilbakekall av autorisasjon som lege er ugyldig.

Vilkårene for tilbakekall av autorisasjonen er ikke oppfylt. Det vil ikke svekke allmennhetens tillit til helsevesenet om klageren får fortsette som lege. Han kan heller ikke anses som en fare for pasientsikkerheten. Det er forholdene på vedtakstidspunktet som er avgjørende, jf. blant annet RG 1997

side 194. Tilsynsmyndighetene skal være varsomme med å vektlegge forhold som ligger langt tilbake i tid. Videre bør tilsynsmyndighetene være varsomme med å gripe inn overfor kritikkverdig atferd som ikke har noe med yrkesutøvelsen å gjøre.

De aktuelle hendelsene skjedde lenge før klageren ble lege, og aldri i sammenheng med hans yrke. Hendelsene var konsentrert i en begrenset tidsperiode så langt tilbake som i 1988. Klageren har beskrevet at hans tidligere tiltrekning til yngre gutter sannsynligvis inntraff nettopp på det tidspunktet det gjorde, fordi han selv i yngre år hadde et problematisk forhold til sin egen seksualitet som homofil. Klageren er aldri beskrevet, eller beskriver seg selv, som pedofil. Det vises også til uttalelsen fra psykologspesialist Thore Langfeldt som beskriver at klageren på det aktuelle tidspunktet ble diagnostisert som en person med en ”*jeg-fremmed seksualitet*”, det vil si at han hadde problemer med å akseptere sin egen homofile legning. Klageren har også for et betydelig antall år siden tatt et klart oppgjør med hendelsene, og dette bekreftes også av Langfeldt som behandler.

Vedtaket fra Statens helsetilsyn inneholder i liten grad subsumsjon og i større grad rene referatgjengivelser fra klagerens møte med Statens helsetilsyn. Etter klagerens vurdering er gjengivelsen av de anførte argumentene upresis, og altså ikke i tilstrekkelig grad vurdert opp imot § 57 og formålet bak denne.

Statens helsetilsyn har ved vurderingen lagt en uriktig forståelse av dommen i Rt. 2007 side 1851 til grunn. Høyesterett kom i i nevnte sak til at det var grunnlag for tilbakekall av autorisasjon som lege basert på de faktiske forhold i saken. Saken gjaldt en fastlege med behandlingsansvar for barn. Den aktuelle legen hadde blitt dømt for flere overgrep som hadde funnet sted over flere år, også i en periode hvor han studerte medisin og hadde bestemt seg for å bli lege. Det ble lagt vekt på manglende realitetsorientering fra legens side, i tillegg til grovheten i krenkelsene og overgrepene. Det var også påvist flere overgrep etter at han var ferdig utdannet lege. Barna var så unge som 11 år. Legens autorisasjon ble tilbakekalt for så vidt gjaldt arbeid med barn, noe som var en relevant avgrensning all den tid han som fastlege arbeidet selvstendig og også ønsket å kunne arbeide med barn.

Selv om det er enkelte likhetstrekk mellom klagerens sak og saken det er vist til over, er det også forskjeller som må få betydning. Hendelsene foregikk over en kort periode, og før klageren utdannet seg til lege. Klageren har vist god selvvinnsikt og har mottatt behandling med god effekt. Han har videre fått gode skussmål for sin kliniske virksomhet fra tiden før 2005. De gamle forholdene er ikke betegnende for klagerens situasjon i dag, og han har sonet sin straff for mange år tilbake. Det kan i dag ikke påvises en fare for pasientsikkerheten eller risiko for å svekke allmennhetens tillit til helsevesenet.

Dersom man velger å tilbakekalle klagerens autorisasjon i dette tilfellet vil det først og fremst bidra til å straffe klageren. Det tillegges at dersom klagerens autorisasjon hadde vært tilbakekalt for flere år siden på grunn av disse forholdene, kunne klageren nå ha søkt om å få autorisasjonen tilbake.

Klageren har subsidiært vist til at helsepersonelloven § 59 ikke åpner for at legen selv må søke særskilt om en begrenset autorisasjon. I helsepersonelloven § 59 fremgår det at Statens helsetilsyn kan begrense autorisasjon til å gjelde utøvelse av bestemt virksomhet under bestemte vilkår. I dette ligger det at det er Statens helsetilsyn som må foreta en slik vurdering, ikke legen som må søke særskilt om dette. Statens helsetilsyn burde sørget for å innhente relevant dokumentasjon, og gjøre spørsmålet om begrenset autorisasjon som en del av vedtaket, med mulighet for å kunne påklage dette til Statens helsepersonellnemnd i samme omgang.

Klageren har atter subsidiært vist til at vilkårene for begrensnings ikke er oppfylt. For øvrig vil begrensningen om at arbeidsgiver til enhver tid skal orienteres om begrensningen, og årsaken til denne, uavhengig hvor i helsetjenesten og hvilken rolle klageren søker seg til, i realiteten betyr et yrkesforbud for klageren.

Statens helsetilsyn har etter klagerens vurdering brutt taushetsplikten ved å opplyse arbeidsgiver om at det var opprettet tilsynssak. De burde videre ha kontaktet ham om saken før arbeidsgiver.

Det er på det rene at helsepersonelloven § 20a ikke gjelder direkte i dette tilfellet, men vil naturligvis tre inn dersom klageren søker seg til stillinger som innbefatter arbeid med barn eller utviklingshemmede. I disse tilfellene vil det også være påkrevet med politiattest og informasjon til arbeidsgiver. I sitt arbeid i helseadministrasjon og ledelse, vil klageren ikke arbeide med barn og dermed ikke befinne seg i § 20a tilfellene.

Vilkåret Statens helsetilsyn stiller om at arbeidsgiver skal få informasjon om begrensningen vil i realiteten medføre at man innfortolker § 20a i selve autorisasjonsbestemmelsen i § 48. En innfortolkning av § 20a situasjoner i tilknytning til andre bestemmelser i loven, eksempelvis vilkårene for autorisasjon, vil i realiteten innebære et yrkesforbud for arbeid i helsetjenesten generelt for personer som har sonet sin dom. For klageren vil dette bety at han ikke gis anledning til å arbeide innen helsevesenet, ei heller i overordnede stillinger av ren administrativ art. Arbeidsgiver vil etter all sannsynlighet være skeptisk dersom man skal vurdere klageren opp mot andre søkere som ikke har tilsvarende historikk. Klageren er avhengig av å kunne kalle seg lege, selv om han er i en administrativ stilling, av hensyn til legitimiteten.

Dersom lovgivers intensjon var å benytte § 20a som vilkår for full autorisasjon eller for tilbakekall og begrensning, måtte dette forholdet fremgå av de aktuelle bestemmelser. Det følger ikke bare av lovvalg og forarbeider, men også av legalitetsprinsippet. Så lenge klageren søker seg til arbeid av ren administrativ art vil ikke hensynene bak § 20a være gjeldende, og arbeidsgiver vil heller ikke ha krav på eller nytte av tilsvarende informasjon. Dersom autorisasjoner alltid begrenses, også når vedkommende helsepersonell ikke er i en situasjon med behandling av barn og utviklingshemmede, vil dette være et inngripende og uforholdsmessig tiltak. Effekten av en slik begrensning går langt utover det som er formålet med § 20a. Dersom autorisasjoner alltid begrenses, vil det i utgangspunktet ikke være nødvendig å ha en slik ordning som er tatt inn i § 20a.

I brev av [dd.mm] 2013 opplyser klageren at de det ikke var noen reell dialog om å finne en løsning der klageren kunne gå rett over i en stilling med begrenset autorisasjon. Det ble etter møtet i Statens helsetilsyn sendt et notat fra klageren der prinsipielle sider av saken ble tatt opp, uten at det kom noen skriftlig tilbakemelding på notatet fra Statens helsetilsyn.

Statens helsetilsyn har opplyst at det er en langvarig praksis hos tilsynsmyndighetene å varsle arbeidsgiver, men spesifiserer ikke nærmere hvor lenge dette har vært praktisert slik, eller hva som er bakgrunnen for en slik praksis. Etter klagerens syn er dette en ulovlig praksis som bør opphøre. Dersom Statens helsetilsyn mente at det var vilkår om slik varsel knyttet til yrkesutøvelsen som lege og grunnlag for tilbakekall, kan autorisasjonen suspenderes. Da er legen i det minste sikret at det er foretatt noen vurderinger opp mot lovens kriterier. Klageren arbeidet dessuten i en rent administrativ stilling uten pasientkontakt, slik at det er vanskelig å se hvilket formål et slikt varsel eventuelt skulle ha.

Statens helsepersonellnemnds vurdering:

Statens helsepersonellnemnd har vurdert om klageren er uegnet til å utøve yrket som lege forsvarlig på grunn av atferd som anses uforenlig med yrkesutøvelsen, jf. helsepersonelloven § 57.

Det følger av rettspraksis og langvarig forvaltningspraksis at det er det mest sannsynlige faktum som skal legges til grunn. I helt spesielle tilfeller, jf. Rt. 2007 side 1851, kan det likevel være forhold som gjør at hovedregelen skal fravikes. Nemnda finner at det i denne saken er grunnlag for å stille krav om kvalifisert sannsynlighetsovervekt fordi det er tale om å legge til grunn eldre forhold av sterkt infamerende karakter, og at disse forhold ikke har noen umiddelbar tilknytning til den aktuelle yrkesutøvelse.

Nemnda legger til grunn for sin vurdering de faktiske forhold som fremgår av de to rettskraftige dommene fra 1988 og 1990. Det fremgår av dommene at klageren er dømt for flere tilfeller av utuktig atferd, handling og omgang med mindreårige gutter i alderen 11 ½ til 14 ½ år.

I møtet med Statens helsetilsyn den [dd.mm] 2012 opplyste klageren at han aldri har erkjent de faktiske forhold dommen fra 1990 bygger på. Tilsvarende kommer også til uttrykk i uttalelsen av [dd.mm] 2012

fra psykologspesialist Thore Langfeldt. Nemnda finner imidlertid å legge til grunn at klageren har utført de faktiske handlinger slik det er redegjort for i den rettskraftige dommen.

Det følger av helsepersonellovens forarbeider at en må vise varsomhet med å gripe inn overfor kritikkverdig adferd som ikke har skjedd i tilknytning til yrkesutøvelsen med mindre det dreier seg om svært alvorlige forhold, eksempelvis straffbare handlinger. Tyveri, underslag, legemskrenkelser/beskadigelser, gjentatte tilfeller av promillekjøring eller sedelighetsforbrytelser er nevnt som eksempler på slike straffbare handlinger, jf. Ot.prp. nr. 13 (1998-99) side 178 og 179. Det fremkommer samme sted at etter den tidligere legelov, som ble avløst av helsepersonelloven, har blant annet lege som ble funnet skyldig i incest og lege som ble funnet skyldig i å ha drept sin ektefelle, fått tilbakekalt sin autorisasjon fordi dette ble ansett å være ”*atferd uverdigg for en lege*”, jf. dagjeldende legelov § 7.

Legeyrket er en virksomhet som i særlig grad krever allmenn tillit. En grunnleggende forutsetning for å kunne utøve virksomhet i helsetjenesten er at allmennheten har den nødvendige tillit til de som utøver slik virksomhet og til helsetjenesten som sådan, jf. Ot. prp. nr. 13 (1989-99) side 176. Nemnda viser videre til helsepersonellovens formålsparagraf der det fremgår at lovens formål er å bidra til sikkerhet for pasienter og kvalitet i helsetjenesten samt å bidra til tillit til helsepersonell og helsetjenesten, se helsepersonelloven § 1. At klagerens handlinger ikke har sammenheng med utøvelse av legevirkosomheten kan, slik nemnda ser det, ikke få betydning når det gjelder forbrytelser av en slik art og grovhet. Det må stilles særlig strenge krav til legers atferd, også i privatlivet, av hensyn til behovet for bred allmenn tillit.

For helsepersonell som potensielt vil ha betydelig og/eller individuell kontakt med pasienter, styrkes behovet for å forsikre seg om at de har den nødvendige tillit. Dette vil derfor i særlig grad gjelde for leger som har et selvstendig og direkte ansvar for behandling og oppfølging av pasienter. Pasienter og deres pårørende skal være sikre på at en autorisert lege opptrer på en tillitvekkende måte. Det må derfor stilles strenge krav til den enkelte leges holdninger og atferd. Seksuell omgang med mindreårige er egnet til å svekke den allmenne tillit til klageren som lege i betydelig grad selv om forholdene ligger tilbake i tid.

Klageren har misbrukt tre unge gutter i alderen 11 ½ til 14 ½ år på en hensynsløs og krenkende måte, og som har medført at han ble idømt en lang fengselsstraff. Klageren begikk nye straffbare forhold i prøvetiden av den første dommen. Forholdene som ga grunnlag for saken strakk seg over to og et halvt år frem til 1988. Det vil si at klageren var nær 27 år og voksen da det siste straffbare forholdet ble avsluttet. Ved nemndas behandling av saken har det gått cirka 25 år siden klageren utførte de sist kjente overgrepene, og cirka 23 år siden han ble straffedømt. De forhold som saken gjelder har nylig kommet til tilsynsmyndighetenes kunnskap. Selv om de forhold klageren er straffedømt for ligger svært mange år tilbake i tid, er disse fortsatt relevante for vurderingen av hans egnethet som lege nå og i fremtiden. Seksuelle overgrep overfor barn vitner om et alvorlig karakteravvik, og er klare brudd på tilliten til klageren. Hvorvidt klageren i dag har tilstrekkelig tillit til å kunne utføre virksomhet som lege må sees i sammenheng med andre forhold som kan begrunne at klageren er skikket til yrkesutøvelse. Denne vurderingen beror på en helhetsvurdering hvor blant annet gjennomført behandling og en omfattende endring av atferd og holdninger normalt vil være viktige elementer. Det må kreves en klar og entydig dokumentasjon på at klageren har bearbeidet de bakenforliggende årsakene, og dokumentasjon som godtgjør at klageren har fått ny innsikt av avgjørende betydning for yrkesutøvelsen.

Klageren fikk autorisasjon som lege i [år] og spesialistgodkjenning i anesthesiologi i [år], og han var på det tidspunktet da Statens helsetilsyn tilbakekalte hans autorisasjon ansatt som [stilling]. Klageren har etter det opplyste ikke arbeidet klinisk siden 2005, med unntak av en kortere periode i 2008. Det er ingen opplysninger i saken om at klageren skal ha opptrådt kritikkverdig overfor pasienter eller andre etter det siste pådømte forholdet i 1990.

Klageren har beklaget de overgrep han har gjort seg skyldig i, og har fremhevet at han i dag tar avstand fra disse handlingene. Opplysningene i saken gir likevel ikke overbevisende holdepunkter for at han i dag har en fullgod forståelse for hvor alvorlig overgrepene var. Nemnda viser til at klageren i møtet med Statens helsetilsyn opplyste at han aldri har erkjent de faktiske forhold dommen fra 1990 bygger på, selv

om dommen er rettskraftig. Etter nemndas vurdering svekker nevnte forhold tilliten til klageren, og gjør det vanskelig å se at klageren har oppnådd tilstrekkelig innsikt av avgjørende betydning for hans yrkesutøvelse som lege.

Klageren har fremlagt en uttalelse fra psykologspesialist Thore Langfeldt. Det fremgår av uttalelsen at klageren har vært i behandling i tidsrommet mai 1986 til april 1992. Det er ikke nærmere redegjort for hvor mange timer behandlingen har omfattet, eller hva behandlingen har bestått i utover ”å arbeide frem en homofil identitet”. Det fremgår ikke at klageren erkjenner at han er ansvarlig for det som skjedde og at han har forståelse for at hans handlinger mot de mindreårige guttene var meget skadelige. Det er i Langfeldts uttalelse tvert imot vist til at forklaringen til gutten i den sist pådømte saken var sprikende og lite i tråd med klagerens forklaring. Erklæringens betydning svekkes klart av det forhold at klageren begikk nye og mer alvorlige overgrep, etter å ha gått i terapi over en periode på mer enn to år hos Langfeldt. Nemnda finner at uttalelsen, som gjelder behandling avsluttet i 1992, ikke godtgjør at klageren i dag er skikket til å inneha autorisasjon som lege.

Nemnda viser også til at selv om helsepersonelloven § 20a ikke får direkte anvendelse overfor klageren i denne saken, så forhindrer ikke det at det ved vurderingen av om det objektivt sett vil skade helsetjenestens omdømme om klageren får beholde autorisasjonen som lege, også må kunne legges betydelig vekt på de grunnleggende hensyn som ligger bak lovendringen, nemlig at den som har begått en seksualforbrytelse ikke skal yte helsehjelp til barn eller personer med utviklingshemming.

Etter nemndas vurdering begrenser ikke innføringen av helsepersonelloven § 20a tilsynsmyndighetenes kompetanse til å tilbakekalle en autorisasjon etter helsepersonelloven § 57, eventuelt begrense autorisasjonen etter helsepersonelloven § 59, i den grad vilkårene for dette er oppfylt. Dette er også i samsvar med Helsedirektoratets veileder til helsepersonelloven, IS-8/2012 i merknadene til § 20a tredje ledd der det er vist til at politiattestregelen ikke kan brukes til å innsnevre autorisasjonsbestemmelsen, men at et eventuelt tap eller nektelse av autorisasjon krever en uegnehetsvurdering etter helsepersonelloven §§ 57 eller 48 andre ledd bokstav d. Nemnda viser videre til at det heller ikke fremgår av forarbeidene til helsepersonelloven § 20a, Ot. prp. nr. 86 (2005-2006), at Statens helsetilsyn skulle være avskåret fra å tilbakekalle eller begrense autorisasjoner i tilfeller som det foreliggende.

Nemnda finner at klageren er uegnet til å utføre yrket som lege forsvarlig på grunn av atferd som anses uforenlig med yrkesutøvelsen som lege, jf. helsepersonelloven § 57.

Vilkårene for å tilbakekalle klagerens autorisasjon som lege er oppfylt, jf. helsepersonelloven § 57. I de tilfeller vilkårene for tilbakekall av autorisasjonen er oppfylt må det også foretas en vurdering av om tilbakekall skal skje.

Etter nemndas vurdering er et tilbakekall av klagerens autorisasjon ikke et uforholdsmessig inngrep. Ved denne vurderingen er det hensynet til sikkerhet for pasienter, kvalitet i helsetjenesten og tillit til helsepersonell og helsetjeneste som vil være sentralt, jf. helsepersonelloven § 1. Etter nemndas vurdering vil hensynet til pasientsikkerhet og tillit til helsepersonell og helsetjeneste i denne saken veie tyngre enn hensynet til klageren. Etter en helhetsvurdering, har nemnda kommet til at klagerens autorisasjon som lege skal tilbakekalles.

En lege som har begått seksuelle overgrep som anses som atferd uforenlig med yrkesutøvelsen, og som gjør at vilkårene for å tilbakekalle autorisasjonen foreligger, vil etter nemndas vurdering, på bakgrunn av den grunnleggende holdning bak helsepersonelloven § 20a ikke kunne få igjen autorisasjonen fullt ut. Det er ikke relevant hvor langt tilbake i tid overgrepene ligger, fordi tilliten aldri kan gjenopprettes i en slik grad at vedkommende igjen kan arbeide med barn og funksjonshemmede.

Nemnda bemerker imidlertid at Statens helsetilsyn har gitt uttrykk for at klageren kan få en begrenset autorisasjon på nærmere bestemte vilkår på det tidspunktet klageren har en kjent arbeidsgiver og som den eventuelle begrensede autorisasjonen kan vurderes i forhold til. Hvorvidt klageren kan gis en begrenset autorisasjon må vurderes av Statens helsetilsyn i første instans når klageren kan fremlegge et tilbud fra en

potensiell arbeidsgiver. Etter nemndas vurdering fremstår vilkårene i Statens helsetilsyns tilsagn om begrenset autorisasjon som relevante, nødvendige og forholdsmessige hensyn.

Det ligger ikke til nemndas kompetanse å ta stilling til hvorvidt Statens helsetilsyn ved å varsle klagerens arbeidsgiver om tilsynssaken, har brutt taushetsplikten, jf. helsepersonelloven § 68 annet ledd. Det nevnte forhold vil uansett ikke ha betydning for resultatet i klagerens klagesak.

Klagen har ikke ført frem, og det påklagede vedtaket stadfestes.

Hans Hugo
Kristoffersen
Øystein Kilander

Jørn Ree
Ingunn Skre

Wenche Dahl Elde
Atle Larsen

Marte Kvittum
Tangen

Vedtaket er signert i felles protokoll for nemndmøtet 23. oktober 2013, og har derfor ingen egen signatur.